

Čís. 2228.

Zavinění nešetřením předpisů min. nař. z 29. května 1908, čís. 116 ř. zák. o odstranění povrchní pokrývky a zvětralých hmot, o způsobu dobývání materiálu, o užívání trhacích látek a chránění pracovních míst při provozování prací v kamenném lomu.

Okolnost, že majitel podniku ustanovil k jeho vedení náměstka ve smyslu Šu 55 živnostenského řádu, nesprošťuje ho zodpovědnosti za nehodu při provozování podniku, jsou-li i u něho předpoklady trestnosti podle Šu 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1926, Zm II 269/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 6. dubna 1925, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., který spáchal tím, že začátkem roku 1924, pokud se týče již před tím v P. D. nešetřiv při provozování prací v kamenném lomu pronajatém firmě J. G. a František Ch. v Praze předpisů min. nař. ze dne 29. května 1908, čís. 116 ř. zák. o odstranění povrchní pokrývky a zvětralých hmot, o způsobu dobývání materiálu, o užívání trhacích látek a chránění míst pracovních, dopustil se jednání, pokud se týče opomenutí, ze kteréhož podle přirozených pro každého snadno poznatelných následků, podle předpisů zvláště vyhlášených, podle svého povolání, své živnosti, svého zaměstnání a svých zvláštních poměrů mohl nahlédnouti, že může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost života, zdraví neb bezpečnosti těla lidského, při čemž z toho dne 11. dubna 1924 nastala smrt Jana K-a a těžké poškození na těle Jana F-e.

D ů v o d y:

Veřejný obžalobce napadá rozsudek jen potud, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin Šu 335 tr. zák. Zmateční stížnost, dovolávající se zmatek Šu 281 č. 5, 9 a) tr. ř., jest odůvodněna. Nalézací soud odůvodňuje sprostňující výrok v podstatě tím, že 1. ostatními opomenutími při provozu dolního lomu v P. D., při živnostenské inspekci správě lomu vytknutými, netřeba se zabývati, protože jde o případná opomenutí, která pro nedostatek příčinného vztahu s nastalým úrazem, pokud se týče pro nedostatek subjektivní viny obou sprostěných spoluobžalovaných pod ustanovení trestního zákona vůbec nespadají; 2. za opomenutí, jež jsou v příčinné souvislosti s nehodou, nelze činiti

odpovědná obžalovaného, jelikož v osobě Josefa R-y zřídil zcela způsobilého náměstka, byť i jej podle Šu 55 živn. řádu úřadu neoznámil; 3. za opomenutí proti Šu 14 odstavec třetí a Šu 35 min. nař. z 29. května 1908, čís. 116 ř. zák., jež jsou v příčinné souvislosti s nehodou, nelze činiti spoluzodpovědná obžalovaného, když nebyl na nebezpečnou polohu odštěpené skály, jež se na pracující dělníky zřítila, nikým upozorněn, sám od sebe hrozící nebezpečí sesutí nemusil postřehnouti, jinak však dosti často do lomu přijížděl, by práci a činnost svého nově přijatého dílovedoucího R-y přehlédl a udělil mu pokyny pro postup v práci. Zmateční stížnost státního zastupitelství označuje právní názor nalézacího soudu ve všech těchto třech směrech právně pochybeným. Kromě toho vytýká důvodům rozsudku v různých směrech vady formelní, zejména nejasnost a neúplnost. Všeobecně budiž předesláno: Okolnost, že majitel podniku ustanovil k jeho vedení náměstka ve smyslu Šu 55 živn. ř., nemůže ho sprostiti odpovědnosti za nehodu při provozování podniku, když i u něho jsou předpoklady trestnosti podle Šu 335 tr. zák. Tomu tak bude zejména tehda, když sám seznal, nebo byl upozorněn na vady, ohrožující bezpečnost v podniku pracujících dělníků. V takovém případě nesmí se spokojiti vědomím, že má v podniku náměstka, na němž je v první řadě, by se o nápravu postaral. Jest naopak povinen sám se postarati o to, by náprava byla zjednána, a na náměstka za účelem odstranění vad naléhati a míti dozor nad jich bezpečným odstraněním. Na tuto souběžnou zodpovědnost majitele podniku poukazuje pro obor trestního práva živnostenského výslovně § 137 živn. ř.; zásady tu vytčené odpovídají též zásadám obecné trestní odpovědnosti podle Šu 335 tr. zák., jak ostatně uznává i napadený rozsudek tím, že se snaží vyvrátiti předpoklady odpovědnosti majitelovy podle § 137 živnost. řádu.

V projednávaném případě zjišťuje sám rozsudek, že ustanovení Josefa R-y za náměstka formálně nevyhovovalo předpisu Šu 55 živn. ř. již proto, že R. nebyl jako náměstek živnostenskému úřadu vůbec ani oznámen. I když jest přisvědčiti názoru rozsudku, že tato formální vada nemá pro obor obecného trestního zákona významu, ježto přípisem živnostenského úřadu je zjištěno, že skutečně měl kvalifikaci, která by byla vedla k jeho schválení, nelze přece přehlédnouti, že podle zjištění rozsudku Josef R. byl přijat do služby majitelů podniku jako správce a dílovedoucí pro oba lomy v P. D. od 1. ledna 1924 na tři měsíce na z k o u š k u a že nic se nezměnilo na tomto stavu až do nehody, která se stala 11. den po uplynutí těchto 3 měsíců. R. konal svůj úkol i na dále pod dozorem obžalovaného; neboť obžalovaný, jak rozsudek výslovně zjišťuje, každých 14 dní do lomů přijížděl, »by práci a činnost nově přijatého dílovedoucího přehlédl a jemu pokyny pro postup v práci udělil« a R-u ani po uplynutí tří měsíců neopověděl politické správě jako odpovědného náměstka. Za tohoto stavu věci nelze mluvit o naprostém vyloučení zodpovědnosti obžalovaného jako vedoucího majitele podniku za nedostatky v jeho provozu a za případné osudné následky jimi přivoděné. Než i jinak neprávem vylučuje rozsudek vlastní vinu obžalovaného, která i v tom případě, kdyby byl skutečně býval náměstek podle Šu 55 živn. ř. řádně zřízen, zakládala by podle toho, co výše uvedeno, souběžnou jeho trestní odpovědnost. Rozsudek sám zjišťuje, že obžalo-

vaný byl o výsledku přehlídky živnostenským inspektorem koncem ledna 1924 v lomu delší dobu před úrazem uvědoměn a upozorněn na celou řadu nedostatků shledaných při provozu lomu, mezi nimi i na nešetření předpisů §§ů 14 čis. 3 a 35 min. nař. ze dne 29. května 1908, čis. 116 ř. zák., jehož příčinný vztah k nastalé nehodě rozsudek výslovně zjišťuje. Byť i slušelo připustiti, že upozornění to nestalo se způsobem tak důrazným, jak zmateční stížnost tvrdí, nýbrž že bylo jen poukázáno na celou řadu ochranných předpisů ministerského nařízení, jichž zvláště sluší dbáti, s výzvou, by opatření ona neodkladně byla provedena, přece jen upozornění to sprostředkovalo i u obžalovaného vědomí, že stav bezpečnostních opatření v jeho lomu není takovým, by poskytoval podle předpisů vyžadovanou záruku pro tělesnou bezpečnost dělníků. Podle toho nastala, jak uvedeno, povinnost obžalovaného, by sám osobně na svého, jak uvedeno, jen na zkoušku přijatého náměstka R-u naléhal na bezodkladné odstranění závad, a by se o tom, že se tak stalo, osobně přesvědčil. Pouhým vědomím, že má v lomech technicky způsobilého náměstka, jemuž v první řadě bude o odstranění vytknutých závad pečovat, nesměl se obžalovaný za daných okolností spokojiti. A vylučuje-li napadený rozsudek trestní odpovědnost obžalovaného proto, že na nebezpečnou polohu právě té odštěpné skály, která se pak s tak osudným výsledkem sesula, žádným z dělníků nebyl upozorněn a že též vzhledem ku množství trhlin ve skále sám nemusil postřehnouti, že právě z toho místa skály nebezpečí pro pracující dělníky hrozí, vykládá tím pojem trestní nedbalosti podle §u 335 tr. zák. zřejmě příliš úzce, poněvadž již poukaz ve vyřízení živnostenského inspektorátu na předpisy §§ů 14 a 35 min. nař., jimiž má býti čeleno nebezpečí sesutí se skály, podle vlastního zjištění rozsudku zejména v době tání zvláště naléhavému, a v jichž nešetření shledána bezprostřední příčina nehody, zavazoval obžalovaného, by o důkladnou prohlídku lomu ve směru uvedeném osobně péči měl a postaral se o přeložení pracovního stanoviště na místo, kde dělníci před nebezpečím sesutí skály vůbec byli zabezpečeni. Nemusil-li věděti o nebezpečí hrozícím určitým kamenem, tedy výslovně byl upozorněn na nebezpečí sesutí skály vůbec, v době tání zvláště naléhavé, takže okolnost shora zmíněná nijak nemůže ho omlouvat. Proto pozbývá významu okolnost, že rozsudek vůbec odmítá zabývatí se dalšími, živnostenským inspektorátem vytknutými vadami provozu lomu, pro nedostatek příčinné souvislosti mezi opomenutím jejich odstranění a úrazem, jakkoli obžaloba na obžalovaného zněla též, »že začátkem roku 1924 pokud se týče již před tím...« nešetřil při provozování práce v kamenném lomu předpisů min. nařízení o odstranění povrchní pokrývky a zvětralých hmot, o způsobu dobývání materiálu... atd.«, týká se tedy i ostatních těchto výtek, v kterémžto směru rozsudek obžalovaného výslovně sprostňuje. Sluší přisvědčiti zmateční stížnosti, že dotýčný výrok rozsudku jest vzhledem ke svému odůvodnění právně neudržitelným, jelikož jednak již upozornění majitele podniku na celou řadu nedostatků ohrožujících bezpečnost dělníků zavazovalo ho vůbec, by osobně zakročil, jednak nedostatek příčinné souvislosti s nehodou nevylučoval by trestní zodpovědnost alespoň podle §u 431 tr. zák. Než, jelikož již sám výrok, vylučující trestní odpovědnost obžalovaného za ony

vady, jichž příčinný vztah k nehodě jest výslovně zjištěn, jest podle toho, co uvedeno, právně pochybeným, nemá okolnost, zda bylo zvláště zkoumáno i další provinění ve směru výše uvedeném, čili nic, zejména též za dobu před 1. lednem 1924, rozhodujícího významu, jsouc odsouzením podle §u 335 tr. zák. trestně konsumováno. Při správném právním posouzení věci měl býti již na základě zjištěného skutkového stavu i obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 335 tr. zák. a bylo proto rozsudek v napadené části zrušiti a ve věci samé uznati, jak se stalo. Tím odpadá potřeba, zabývati se ještě zvláště zmateční stížností současně uplatňovanými formálními zmatky.

Čís. 2229.

By skutek mohl býti přičítán jako zločin i po stránce subjektivní, je třeba, by pachatelův úmysl byl spojen s představou všech podstatných známek dotyčného zločinu (§ 1 tr. zák.).

Pro pojem »více lidí sebraných« (§ 83 tr. zák.) se nevyžaduje jich předchozí (výslovná) dohoda; stačí, uvědomí-li si vzájemnou shodu a souhlasný účel svého podnikání třebaš teprve ve chvíli vniknutí.

Pro pojem »vniknutí se zbraní« a k subjektivní skutkové podstatě zločinu §u 83 II. tr. zák. stačí, že pachatel má ve chvíli vniknutí v ě d o m ě při sobě zbraň; nevyžaduje se, by zbraň vzal s sebou úmyslně a k tomu předem jím stanovenému cíli, by jí použil k výkonu násilí.

Není zapotřebí, by násilí bylo vykonáno oním předmětem, s nímž pachatel jako se zbraní dovnitř vnikl.

Klíč (12½ cm dlouhý) jest »zbraní«.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1926, Zm II 379/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 22. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 83 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se jedině důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nepadá zmateční stížnost pouze rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 83 tr. zák. Vycházejíc z právního názoru, že, má-li skutek býti přičítán za zločin, musí pachatel nejen jednati se zlým úmyslem vůbec, nýbrž pojati ve svůj úmysl všechny znaky, požadované k pojmu dotyčného zločinu, zmateční stížnost namítá především, že v projednávaném případě, v němž obžalovaný podle zjištění rozsudku nevzal klíč s sebou zvlášť k tomu cíli, by ho použil jako zbraně a, jak dodává zmateční stížnost, jako nástroje k násilnostem proti Pavlíně V-ové, nýbrž měl jej při sobě pouze náhodou, není splněn základní požadavek skutkové podstaty zločinu podle §u 83 tr. zák., by byl totiž pachatel vzal zbraň s sebou za tím účelem, by na jmenované osobě vykonal násilí a že ani »dolus malus superveniens« nepřichází proto u